

Naqqiut
Aalajangiiffigisassatut siunnersuut 11. marts 2026-meersoq taarserpaa
(Naalackersuisuni akisussaaffiit allanngortinneqarnerisa kingunerisaanik
aaqqiisoqarpoq)

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna Naalackersuisunit saqqummiunneqarpoq:

Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussineq pillugu inatsisit pillugu siunnersuutip Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit akuersissutigineqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut
 (Meeqqanut, Inuusuttunut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoq)

Tungavilersuineq

Kalaallit Nunaanni qallunaat akisussaaffigalugit suliassa qarfiisa ineriartortinneqarnissaat pillugit qallunaat naalackersuisuisa aamma Naalackersuisut suliaqarnerannut ilaatillugu aamma Naalackersuisut Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussineq pillugu inatsimmik ataatsimoortumik kissaateqarnerat tungavigalugit, inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq.

Tunniussinissamat aaqqiussuussinermik, Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussinissamik piuminarsaasumik aamma sunniuteqarluartumik ingerlatsinermik, tamatumalu peqatigisaanik suliassa qarfirmut Kalaallit Nunaata pisussaaffimmik naammassinninnissanut qulakkeerinnittussap, pilersinneqarnissaa siunertarineqarpoq. Allanngortitsinerit, tunniussinissamik suliani aalajangigassanik aalajangiinissamat piginnaatitsinermik Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnut tunniussisut, inatsisissatut siunnersuutip aammattaaq naammassissavai. Inatsit atuuttoq malillugu piginnaasaqarneq taanna inatsiseqarnermut ministerip ataaniippoq.

Siunnersuutip akuersissutigineqarneratigut suliassa qarfirmiut inatsisiliornerup atuuffissaa annertusineqassaaq, taamaalilluni taanna siunissami aamma Kalaallit Nunaannut tunniussinissaq pillugu noqqaassutitut aamma atuutilissalluni, tamannalu inatsimmi ullumikkut atuuttumi taamaanngilaq. Inuit, Kalaallit Nunaanni imaluunniit nunami allami iliuitsimut pinerluutaasumut pissutissalimmik pasisat, unnerluunneqartut imaluunniit eqqartuunneqarsimasut, inatsisissatut siunnersuummi tamanna pillugu kapitalimi malittarisassat malillugit Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniunneqarsinnaanerat, tamatuma kingunerissavaa.

Inuit, nunami pingajuusumi iliuitsimik pillaatissiissutigineqarsinnaasumik pissutissalimmik pasineqartut, unnerluussaasimasut imaluunniit eqqartuussaasimasut nunanut pingajuusunut Kalaallit Nunaannit tunniunneqartarnerat pillugu inatsit, inatsisaavoq inuit inatsisinik unioqquutitsisimasut tunniunneqartarnerat pillugit inatsit 1967-imeersoq. Kalaallit Nunaannit nunanut avannarlernut tunniussisarnernut inatsisinik unioqquutitsisimasut Finlandimut, Islandimut, Norgemut aamma Sverigimut nassiunneqartarnerat pillugu inatsit atuuttoq.

Danmarki, siusinnerusukkut inatsisini taakkunani marlunni ilaatinneqartoq, kisianni 2020-imi tunniussineq pillugu inatsimmik immikkut ittumik akuersissuteqarsimavoq, taassumalu nunanit pingajuusunit tunniussisarneq malittarisassiuuppa. Nunat avannarliit akornanni pissutsit pillaatissiissutaasinnaasut pillugit tunniussisarneq pillugu isumaqatigiissutip 2012-imeersup akuersissutigineqarnerani, Danmarkip nunani avannarlerni tunniussisarneq pillugu inatsimmi ilaanera atorunnaarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutip matuma atuutilersinneqarnerani, taamatuttaaq inuit inatsininik unioqquitsisut tunniunneqartarnerat pillugu inatsit aamma nunat avannarliit tunniussineq pillugu inatsisaat atorunnaarsinneqassapput, aamma Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussineq pillugu malittarisassat, ullutsinnut naleqquttumi aamma immikkut ittumik tunniussineq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsimmi ataatsimoortinneqassapput erseqqissarneqarlutillu.

Inatsisissatut siunnersuummi immikkoortut pingaarnerit ataani takuneqarsinnaapput.

Tunniussinissamik noqqaassutit suliarineqartarnerat pillugit malittarisassat nutarterneqarnerat Siunnersuut aalajangersakkanik arlalinnik imaqarpoq, taakkulu tunniussinissamik noqqaassutit suliarineqartarnerannut pingaarnertut malittarisassat aalajangersarpaat, matumani tunniussinissamik noqqaassutit imassai pillugit malittarisassat, taamaalilluni taanna tigusarinninnermi aamma tunniussinermi tunngavissamik pilersitsiniassammat. Tunniussinissamik ingerlatsinerup piuminarsarneqarnissaa siunertaralugu, Kalaallit Nunaata, siumut isigisumik europamit aamma nunanit avannarlernit parnaarusseqqusissutit tunniussinissamik noqqaassutit akuerissagai, aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. parnaarusseqqusissutit taamaattut ilaatigut tunniunneqarnissaaq siunertaralugu parnaarunneqarnissamik noqqaassummik imaqarput, ilaatigullu tunniunneqarnissamik noqqaassummik imaqarlutik.

Nunanit pingajuusunit tunniunneqarnissamik noqqaassutit ullumikkut Inatsiseqarnermut ministereqarfimmut nassiunneqartarput, nunap noqqaassuteqartup oqartussaasuinit toqqaannartumik, imaluunniit Rigspolitiit aamma Kalaallit Nunaanni Politiit aqutugalugit.

Inatsisissatut siunnersuutikkut aaqqissuussinermik nutaamik pilersitsinissaq siunnersuutigineqarpoq, tassani siunertaalluni inatsiseqarnermut ministerip – Danmarkip iliuusaata assinganik – Naalagaaffiup Unnerluussisua qitiusumik oqartussaarfittut toqqaassaa, naalagaaffinniit Den Europæiske Union-imi ilaasortaasuniit aamma naalagaaffinniit Nunat Avannarliit aamma Den Europæiske Union-ip avataaniittuniit tunniussinissamut sulianik suliarinninnermi. Nunat avannarliit pineqartillugit, Kalaallit Nunaanni tigusaanerup kingorna nunanit avannarlernit parnaarusseqqusissut, nunami avannarlerni pineqartumi unnerluussisussaataitaasunit toqqaannartumik Kalaallit Nunaanni Politiinut nassiunneqassasoq, siunnersuutigineqarpoq.

Piffissami siusissumi tunniussinissaq pillugu suliat naammattumik paasisutissartaqarnissaat siunertaralugu, oqartussaasoq, tunniussinissaq pillugu noqqaassumik suliarinnittoq, nunami noqqaassuteqartumi oqartussaasumi atulersitsisumi paasisutissanik ilassutaasunik pissarsiniarsinnaasoq, aammattaaq aalajangersarneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Nunanit avannarlernit parnaarusseqqusissutit pillugit suliani taamaammat unnerluussisussaataitaasut tassaassapput, nunamit avannarlernit noqqaassuteqartumit paasisutissanik ilassutaasunik noqqaassuteqartussat.

Eqqartuussiviit aamma naalagaaffimmiit allamiit tunniussinermut noqqaassutip suliarineqarneranut atatillugu paasissutissanut ilassutinik piniarsinnaatitaassapput.

Tunniussinissaq pillugu suliani aalajangiisinnaanermut piginnaasaqarnermut tunniunneqarnera Siunnersuutip atuutilersinneqarneratigut tunniussinissaq pillugu suliani aalajangiisinnaanermut piginnaasaqarneq inatsiseqarnermut ministerimit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnut nuunneqassaaq. Tunniussinissaq pillugu aalajangiinerit aamma taamaattoqassappat taamaaliornissamut piumasagaatit siunissami unnerluussisussaataasut noqqaassuteqarnerisigut eqqartuussivinnit aalajangerneqassasut, tamatuma kinguneraa. Tunniussinissaq pillugu eqqartuussiviup aalajangiinera, aalajangiinikkut pissaaq, taannalu piffissaliussa qullunuk pingasunik sivistutisigoq qaangiutsinnagu Nunatsinni Eqqartuussisuunneqarfimmu aalajangeqqitassanngortinneqarsinnaavoq.

Aammattaq siunnersuutigineqarpoq, pineqartoq, eqqartuussinermi tunniunneqartussatut piunneqartoq, tunniunneqarnissamut aamma allamut tunniunneqarqissinnaanermut akuersissuteqarluni nalunaaruteqarsinnaasoq. Tamanna maannakkut aqqissuussaaneermiit allaaneruvoq, tassani akuersissuteqarnissamik nalunaarsinnaaneq ilaangimmat. Taamaattorli maluginiarneqarpoq, tunniussinissamut nalinginnaasumik piumasagaatit sulit akuersissuteqartarneq pillugu sulianut atuutissammata, taamaattumik akuersissuteqartoqaraluarpuunniit tunniussisoqarsinnaanngilaq, pinngitsuugassaannngitsumik itigartitsinermut tunngavissaqarpat.

Tunniussinissamut nalinginnaasumik piumasagaatit

Inatsisissatut siunnersuutikkut Kalaallit Nunaannit nunanut allanut tunniussinissamut piumasagaatit nalinginnaasut arlallit siunnersuutigineqarput.

Pinerluttulerinermi inatsimmi § 16 malillugu, pineqartoq iliuuseqarnerup nalaani ukiutigut akuerisap ammut killinga ataallu pineqartoq ukioqarpat, piumasagaatit ilaatigut tunniussinissamut inerteqquteqarneq ilagaat.

Tamatuma saniatigut pisuni tunniunneqartussap naalliutinneqarnissaa imaluunniit allatut inuppalaanngitsumik nikassarpassumik pineqarnissaa imaluunniit pillarneqarnissaa aarlerinaateqarpat, tunniussinissaq pillugu noqqaassut akuerineqarsinnaanngitsoq, tamatuma saniatigut aalajangersarneqarpoq. Itigartitsinissamut pissutsit naalliutsitsinissamik inerteqquteqarneq pillugu Europami Inuit Pisinnaatitaaffii Pillugit isumaqatigiisummi artikili 3 aalajangersakkakut tassuuna eqqunneqarpoq, taannalu tunniussinissaq pillugu noqqaassutinut tamanut atuuppoq. Tamatuma saniatigut, pisuni, tamanna Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni pisussaaffiit akerliussappat, nalinginnaasumik tunniussinissamut inerteqquteqarneq eqqunneqarpoq.

Aqqissuussineq piusoq inatsisissatut siunnersuutikkut annertusineqarpoq, tassani qallunaat naalagaaffianni innuttaassuseqartut nunanut avannarlernut allanut taamaallaat tunniunneqarsinnaallutik, piumasagaatini aammattaq ilaalerput, taamaalilluni pisuni, qallunaat naalagaaffianni innuttaassusillit tunniunneqarnissamut illersorneqarnissaannut eqqarsaatigisassat, inatsimmik unioqqutitsinerup eqqartuussutaasariaqarneranik nalinginnaasumik soqutigisamut tunuarterneqartariaqarneranni, qallunaat naalagaaffianni innuttaassuseqartut aamma tunniunneqarsinnaalerlutik. Naggataagut Kalaallit Nunaanni pineqaatissiinerup eqqartuussitigoortumik sulissutigineqarnissaata imaluunniit naammassineqarnissaata naammassineqarnissaa siunertaralugu, tunniussinissap kinguartinneqarnissaa pillugu malittarisassat aalajangersarneqarput, taakkullu Kalaallit

Nunaannut utertinneqarnissaq pillugu piumasaqaatitalimmik utaqqiisaagallartumik tunniunneqarnissamik periarfissamik kinguneqarput.

Tamatuma saniatigut aaqqissuussinermi piumasi marloriaammik pillaatissinneqarnissamik eqqartuussisutigoortumik sulissutigisitsinermut inerteqquteqarneq aamma inatsisitigut oqartussaaffiup Kalaallit Nunaanniinnissaanik piumasaqaat, nalinginnaasumik piumasaqaatini ingerlateqqinneqarput.

Naalagaaffeqatigiinnerup iluani tunniussinarneq aamma nuussisarneq

Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussinissaq pillugu inatsit Naalagaaffeqatigiit iluani tunniussinernut atuutinngitsoq erseqqissarneqassasoq inatsisissatut siunnersuummi § 1, imm. 3-p aalajangersarpaa. Taama erseqqissaaneq Danmarkimut aamma Danmarkimit tunniussinissaq pillugu inatsimmi aamma ingerlanneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Tamatuma kinguneratut, erseqqissarneqassaaq, Naalagaaffeqatigiit iluanni pineqaatissiinermut suliami/pinerlussimaneq pillugu suliami unnerluutigisaasimasunik imaluunniit unnerluutigisassanngortinneqarsimasunik inunnik nuussineq, kalaallit imaluunniit danskit tunniussinissaq pillugu inatsisaanni tunniussinertut isigineqassanngitsoq. Taarsiullugu naatsorsuutigineqassaaq – soorlu taamaaliortoqartuaannarsimasoq – nunat akornanni apeqqutit taamaattut tunniussinermut atatillugu pilersinnaasut, politeeqarfiit attuumassutillit akornanni suleqatigiinnermi aaqqinneqarumaartut.

Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniussineq.

Den Europæiske Unionimi naalagaaffinnut ilaasortaasunut tunniussineq pillugu suliat suliarineqartarnerat piuminarnerusoq pillugu inatsisissatut siunnersuutikkut malittarisassat eqqunneqarput, taakkulu qallunaat aaqqissuussinerisa assigisaannik, europami parnaarusseqqusissut pillugu killiliussamik aalajangiineq tunngaveqarpoq.

Europami tigusaqqusissutit pillugit sinaakkutaasunik aalajangiussat tassaapput inatsisilerinermut tunngasumik akuersissutit unioqquatinneqartussaannngitsut, EU-mi naalagaaffeqatigiit akunnerini tunniussinermut malittarisassat piuminarsakkat naammassineqarnissaanut tunniussiffiusumi naammassinniinernik siunertaqartut, aalajangiinissamat killiliussat tunaartareqatigiilluni akuersissuteqartarneq pillugu tunngavimmit aallaaveqarput. Tamanna malitseqarpoq, inummik inatsisitigut malersuinissamat, imaluunniit pillagaassummik naammassinniinissamat tunniusseqqusineramik naalagaaffeqatigisamiit noqqaassutigineqarpat, noqqaassutigineqartoq akuersarneqassaaq, allatigut aalajangiussap sinaakkutaani allaqqasumik itigartitsissummik peqqutissaqartinneqanngippat.

Taamaattoq pineqartumut europamiusut parnaaruteqquneqartumut peqquteqarluartutut isigineqarpat, europamiusut parnaarusseqqusinerup pillagaassummik malersorneqarnermik siunertalimmik, imaluunniit inuup pineqartup suaassusaa, sumit kingoqqisuunera, upperisaa, immikkut inuiaassusaa, inuiaassusaa, oqaaserisai, politikkikkut ilisimasai, imaluunniit kinguaassiuutitigut ilisimasaqassusaa, imaluunniit pineqartup inissisimanerata, tamakkua arlaannik peqqutilimmik ajoqusersinnaaneranut pillarneqarnera atuutilersinneqarpat, tunniussinissap itigartinneqarnissaa tamatigut periarfissaassaaq. Toqumut pillagaaffiusinnaasumut, naalliutsitaaffiusinnaasumut, allatigulluunniit inuppalaanngitsumik, nakkarsagaanermilluunniit pineqarfiusinnaasumut, imaluunniit pillagaaffiusinnaasumut, inuit nuunneqaaqusaanngitsut, aallarteqqusaanngitsut, imaluunniit naalagaaffimmut tunniunneqassanngilaq.

Aalajangersakkat taakku eqqunneqarnerisigut, nammineq naalagaaffimmi innuttaasut aamma nunanit allamiut akornanni immikkoortitsisoqassanngilaq, soorlu aamma pillaatissiinermut killiliussat pillugit piumasaqaatit atuutinngitsut. Inatsimmik unioqputitsisimanerup qanoq ittuussusaa pillugu malittarisassat tamatuma kingorna immikkoortissinnaassavaat, iliuuseq Europamiut parnaarusseqqussutaannut Europamiut naalagaaffinnut ilaasortanut inatsisitigut malittarisassanik aalajangiinermut sakuanni artikel 2, imm. 2-mi tigusassat allattorsimaffianni ilaanersoq imaluunniit ilaannginnersoq. Tigusassat allattorsimaffiat pinerluutinik 32-nik erseqqissaavoq, matumani ilaatigut peqqarniisaarniarneq, inunnik niuerneq, inunnik anngiortumik nunap killingatigoortitsineq, sioorasaarilluni akilersuisitsineq kiisalu umiarsuarnik timmisartunillu tiguaaneq. Aallaavik tamatuma kingorna tassaalissaaq, iliuuseq, tigusassat allattorsimaffiannut ilaappat, tunniussisoqarsinnaalissasoq, naak iliuuserisimasaq pineqartoq kalaallit inatsisaat malillugit pinerlunnerusimanngikkaluarpuunniit, iliuuserisimasaq naalagaaffimmi tunniussisoqarnissaanik qinnuteqartumi ukiuni minnerpaamik 3-ni parnaarussaaneermik pillarneqaataasinnaappat. Iliuutsinut, tigusassat allattorsimaffiannut ilaanngitsunut, piumasaqaataavoq, iliuuserisimasaq pineqartoq nunami tunniusseqqusineramik qinnuteqartumi minnerpaamik ukiumi 1-imi parnaarussaaneermik pillarneqarsinnaassasoq, soorlu aammattaq piumasaqaataassasoq, assingusumik iliuuseqarneq kalaallit inatsisaat malillugit inatsisinik unioqputitsinerussasoq. Tamatuma saniatigut itigartitsinissamut pissutaasut arlallit siunniunneqarput, ilaatigullu ilaapput, tunniussisoqarsinnaanaviannngitsaq, kalaallit inatsisaat malillugit unnerluussisoqarsinnaanngippat, imaluunniit naalagaaffik qinnuteqartoq naalagaaffiup avataani inatsisinut atuutitsisunik iliuuseqarpat, tassa imaappoq naalagaaffiup ilaasortap nammineq nunataata avataani iliuuserisimasanik eqqartuussisulersuussippat.

Aammattaq inatsisissatut siunnersuummi siunnersuutigineqarpoq, EU-mi naalagaaffimmut aggingitsoornermut eqqartuussutip naammassineqarnissaanut tunniussinissamut immikkut ittunik piumasaqaasiortoqassasoq. Piumasaqaatit ilaatigut ilagaat, pineqartoq inuttut imaluunniit pisortatigut allatut eqqartuussinissaq pillugu piffissaq aamma sumiiffissaq pillugit ilisimatinneqarsimanissaa, eqqartuussinermilu aalajangerneqarsimasoq inuup pineqartup piffissaq eqqartuussiviusussaq pillugu piffissaliinermik ilisimasaqartoq aamma eqqartuussinerup nalaani imminut illersuinissamut inatsisilerituumik siunnersortimik piginnaassusiliisimappat imaluunniit aalajangiineq pillugu nalunaarutiginninnermik pisimappat.

Nunanut avannarlernut tunniussineq

Nunanut avannarlernut tunniussinissaq pillugu malittarisassat inatsisissatut siunnersuutikkut eqqunneqarput, taakkulu qallunaat aaqqissuussinerat assigalugu nunani avannarlerni tunniussisarneq pillugu isumaqatigiisummik tunngaveqarpoq. Isumaqatigiissut taanna europami killiliussamik aalajangiinermi malittarisassanik annertusisitsisumik arlalinnik imaqarpoq, taakkulu immikkut ittumik nunat avannarliit akornanni tunniussinernut atuupput.

Allanngortitsinerit pingaernerpaat ilaat ataaseq tassaavoq, siumut isigisumik nunanit avannarlernit parnaarussaaqquusissut tunngavigalugu eqqartuussisutigoortumik sulissutigisitsinissaq aamma pillaatisiamik naammassinninnissaq Kalaallit Nunaannut nunanut avannarlernut tunniussinissap pisinnaalertussaana. Matumuuna aaqqissuussineq pilersinneqassaaq, tassani tunniussinissamut piumasaqaatit nalinginnaasut saniatigut, inatsimmik unioqputitsineq, nunanit avannarlernit parnaarusseqqussisummut tunngaviusoq, taanna eqqartuussisutigoortumik sulissutigisitsinissaq imaluunniit pillaatisiamik naammassinninnissaq pineqaraluarpat apeqputaatinagu, parnaarussaaneermik imaluunniit

nammineersinnaajunnaarsitaanermik pineqaatissinneqarnermik allamik
pillaatissiissutaasinnaasoq taamaallaat piumasaqaataalluni.

Nunanut Avannarlernut aamma Den Europæiske Unionip avataanut tunniussineq

Nunat Avannarliit aamma EU-p avataani naalagaaffinni eqqartuussisulersuussinissaq imaluunniit pineqaatissiissummik naammassitsinissaq siunertaralugu tunniussinissaq pillugu malittarisassanik aalajangersaasoqassasoq. Nunanut Avannarlernut aamma EU-mut ilaasortanut naalagaaffinnut tunniussisoqarnissaanut malittarisassat siunnersuutigineqartut akerliatut, siunniunneqarpoq, nunanut allanut tunniussisoqarnermi nammineq innuttat aamma nunat allamiut immikkoortinneqartarnissaat.

Maanna malittarisassat atuuttut malitsigisaatut tunngavigineqarpoq, danskit innuttaasut taamaallaat nunanut avannarlernut, nunanilu allaniunngitsuni eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu tunniunneqarsinnaasut. Siunnersuutigineqarpoq, tamatumunnga taarsiullugu Nunat Avannarliit aamma EU-mut avataaneersumut naalagaaffinnut isumaqatigiissuteqarneq tunngavigalugu Kalallit Nunaanni danskinik innuttaasunik eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu tunniussisoqarsinnaasoq. Tamatumunnga piumasaqaataavoq, tunniussineq taama isumaqatigiissuteqarneq tunngavigalugu pisinnaasoq, pineqartoq pinerluuteqarsimanini sioqqullugu ukiumi 2-ni kingullerni naalagaaffinni tunniussisoqarnissaanik qinnuteqarsimasumi najugaqarsimappat, aamma kalaallit inatsisaat malillugu iliuuserisimasaq pillugu minnerpaamik ukioq 1-imi parnaarussivimmuut inissiisoqarnissaanik pineqaatissiissuteqarsinnaappat. Pissutsini allani taama isumaqatigiissuteqarneq tunuliaqutaralugu tunniussisoqarsinnaassaaq, iliuuserisimasaq kalaallit inatsisaat malillugu ukiumi 4-ni parnaarussisoqarnissaanik eqqartuussinermi qaffasinnerusumik pineqaatissinneqarsinnaappat. Pinerluttulerineq pillugu inatsit pineqaatissiinissamut sinaakkuteqanngitsoq isigissagaanni, tamanna pineqartup inatsimmik unioqqutitsinerata sakkortussusaa pillugu piviusumik nalilersuiffigininnera apeqqutaassaaq, matumani peqqarniisaarluni iliuuseqarnerit akiorniarlugit inuiaqatigiit soqutigisaat apeqqutaassallutik. Nunanik allamiunik Nunat Avannarliit aamma EU-p avataaneersumut naalagaaffinnut eqqartuussisulersuussinissaq siunertaralugu tunniussineq pillugu, aqqissuussaaneq atuuttoq ingerlateqqinneqassaaq, tamatumalu kingorna tunniussisoqarsinnaassaaq, kalaallit inatsisaat malillugu iliuuserisimasaq pillugu minnerpaamik ukioq 1-imi parnaarussivimmuut inissiisoqarnissaanik pineqaatissiissuteqarnissamut periarfissaqarpat. Kalaallilli inatsisaat malillugu iliuuserisimasaq pillugu parnaarussivimmuut piffissami sivikinnerusumi inissiisoqarnissaanik pineqaatissiisoqarsinnaaneranut periarfissaqarpat, tunniussineq aammattaq pisinnaavoq, naalagaaffik qinnuteqartoq tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarfigineqarsimappat. Eqqartuussummik naammassinnitsinissaq siunertaralugu Nunat Avannarliit aamma EU-p avataaneersumut naalagaaffinnut tunniussinissaq eqqarsaatigalugu siunnersuutigineqarpoq, danskinik innuttaasunik eqqartuussummik naammassinnitsinissaq siunertaralugu tunniussinissaq pisinnaanngitsoq pillugu malittarisassaq atuuttoq allanngortinneqassasoq. Eqqartuussummik naammassinnitsinissaq siunertaralugu Nunat Avannarliit aamma EU-p avataaneersumut naalagaaffinnut tunniussinissaq pisinnaassaaq, pineqartoq minnerpaamik qaammatini 4-ni parnaarussaansamik eqqartuunneqarsimappat, aamma assingusumik iliorsimaneq kalaallit inatsisaat malillugu pinerlunneruppat. Malugineqassaaq, tunniussinissaq pillugu isumaliutersuutitut suli ilaatinneqassammat, tunniussinissaq itigartinneqassanersoq, naalagaaffiup qinnuteqartup eqqartuussinera Kalaallit Nunaanni parnaarussaansaatut imaluunniit namminersorsinnaanermik piiiaffigisaanermik pineqaatissiissutitut naammassineqarsinnaappat, inatsisissatut siunnersuutigineqarpoq.

Pinngitsaaliinikkut tammartitsisarneq pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat

Inuit tamaasa pinngitsaaliinikkut tammartinneqarnissaanut illersuinissaq pillugu isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanut atuutilersinneqarsinnaasussaananut allannguutit pisariaqartinneqartutut nalilerneqartut inatsisissatut siunnersuutikkut naammassineqarput. »pinngitsaaliinikkut tammartitsineq«-mut aalajangersakkap ilanngutassiaa 2 malillugu, imatut paasineqassaaq; tigusaaneq, tiggummigallagaaneq, qimarngussaaneq, allatulluunniit kiffaangissusiagaaneq, inuup taassuma inatsisitigut illersorneqannginneranik inuit arlaanniit naalagaaffik sinnerlugu iliuuseqarneq, inuilluunniit, eqimattalluunniit inunnit pisinnaatitaaffimmut iliuuseqartunut, tapersersuisunut, naalagaaffimmiilluunniit akuersinerup nipangiunneqarneranik kiffaangissusiiaanerup, tammartumulluunniit atugarititanut, toqqorsiviusumilluunniit miserratigineqartumut.

Sorsunnerup imaluunniit sorsunnissamik qunusaarinerup, nunap iluani politikikkut allanngorarnerup imaluunniit ajornartoorfiup allap pineqarnera apeqqutaatinnagu – pisut assigiinngitsut sulluunniit – pinngitsaaliinikkut tammartinneqannginnissamut pisinnaatitaaffiup innarlerneqarnera illersorsinnaanngikkaat, isumaqatigiissutip aalajangersarpaa. Eqqugaasut naapertuilluartumik pineqarnissamut aamma taarsiivigineqarnissamut pisinnaatitaaffii, aamma eqqugaasut tamarmik ataasiakkaarlutik pinngitsaaliilluni tammartitsinermi pisut pillugit eqqortup aamma inuup tammartup atorsimasai paasissallugit pisinnaatitaaffeqarnerat, isumaqatigiissutip tamatuma saniatigut aalajangersarpaa.

Pinngitsaaliinikkut tammartitsinermik pinerluttuliornerit politikikkut inatsisinik unioqqutitsinertut, politikikkut inatsisinik unioqqutitsinermut atasutut imaluunniit politikikkut pissutsinit isummersuinertut isigineqassanngitsut, taamaalilluni pinngitsaaliinikkut tammartitsinermik pinerluttuliornerit tunniussineq tamanna tunngavigalugu itigartitsissutigineqarsinnaanngitsoq, isumaqatigiissummi piumasaaqatit aalajangersarneqarpoq. Tunniussineq pillugu inatsimmi isumaqatigiissummi pisussaaffiit inatsisissatut siunnersuutikkut eqqunneqarput, taamaalilluni tamanna pillugu kissaateqartoqalissappat, Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat, isumaqatigiissummut ilaalersinnaaneq periarfissarilissavaat.

Kalaallit Nunaanut tunniussinissaq pillugu malittarisassat.

Kalaallit Nunaanut tunniussinissaq pillugu suliat suliarineqartarnissaanut malittarisassat atuuttussat, inatsisissatut siunnersuummi kapitali 7-imi aalajangersarneqarput.

Aaqqissuussaaneq ima atuutissaaq, inuk Kalaallit Nunaanni eqqartuussisulersuussinissaq aamma namminersorsinnaanermik paaiaffiginninnissaq siunertaralugu nunani allani ujarneqarnissaa aamma tunniunneqarnissaa kissaatigineqarpat, taava unnerluussisussaatitaasup eqqartuussivik qinnuigissavaa, unnerluutigisaasimasooq tiggummigallarneqassasoq. Tamatuma kingorna unnerluussisussaatitaasup, eqqartuussiviup parnaarussinissaq pillugu aalajangiinera tunuliaqutaralugu naalagaaffimmut unnerluutigisaasimasup najugaqarfianut tunniussinissaq pillugu qinnuteqaat suliarissavaa. Kalaallit Nunaanni parnaarussivimmi inissiisoqarnissaanut pineqaatissiissutip naammassinissaanut Kalaallit Nunaanut tunniussinissaq siunertaralugu ujaasisoqarpat, taava unnerluussisussaatitaasup tunniussinissaq pillugu qinnuteqaat suliarissavaa eqqartuussisooqarsimanngikkaluortoq erngertumik eqqartuussut tunuliaqutaralugu.

Kalaallit Nunaanut tunniussisooqarnissaanut malittarisassat nutaat aammattaaq aalajangersassavaat, unnerluussisussaatitaasup eqqartuussiviup aalajangiinissaa

utaqqissappagu aamma qinnuteqarnerup siunertaa maangaannartinneqassappat, taava Naalagaaffiup unnerluussisuata pineqartup nunani allani ujaarineqarnissaa pillugu aalajangiinnaavoq, tamatumalu kingorna ujaasinerup aallartinnerata kingorna aalajangiineq taanna sukkanerpaamik aamma minnerpaamik akunnerit 48-t iluanni eqqartuussivimmu suliassanngortinneqassaaq.

Missingiummut Naalakkersuisut oqaaseqaataat

Kalaallit Nunaanni inatsisit atuutsinneqarnissaannut suliassaqarfiup qaffanneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut ingerlaavartumik kissaateqarput, taamaalilluni taanna sunniuteqarluartuussammat aamma ullutsinnut naleqquttuulluni, aamma taamaalilluni innuttaasut kissaataannut aamma inatsisitigut naapertuilluartoqarneranik misigisimasaannut pitsaanerpaamik naapertuuttuussammat.

Inatsisiliornerit massakut atuuttut ataanni, Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussinissaq pillugu suliat suliarineqarneranni malittarisassat suut atorneqassasut erseqqissassallugit ajornakusoorsinnaavoq, ingammik malittarisassat ullutsinnut naleqqukkunnaarnerat, naammannginnerat imaluunniit Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarneqarsimannnginnerat pissutigalugit. Tamanna tunngavigalugu Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussinissaq pillugu piomasaaqatit pillugit kiisalu tunniussinissaq pillugu noqqaassutit suliarineqartarnerat pillugu ingerlatsinermut aamma oqartussaasut akuusut akornanni piginnaatitaanerup agguarneqarnera pillugit malittarisassat erseqqissut aamma ullutsinnut naleqquttut aalajangersarneqarnissaat, Naalakkersuisut kissaatigaat.

Siunnersuutip massuma malittarisassat ataatsimoortut aamma paasiuminartut pilersippai, taakkulu tunniussinissaq pillugu suliani aalajangiinissamut piginnaasaqarnerup inatsiseqarnermut ministereqarfimmit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnut nuunneqarnerannut atatillugu, tamatuma peqatigisaannik inatsisitigut isumannaatsuunermut patajaallissaaqataapput. Tassunga atatillugu aamma oqartussaasup, tunniussinissaq pillugu noqqaassummik suliarinnittup, paasissutissanik ilassutaasunik noqqaassuteqarsinnaatitaanissaa naleqquttuusut isigineqarpoq, tassami tamatuma, suliat eqqartuussivimmu saqqummiunneqannginneranni naammattumik paasissutissartaqartinneqarnissaat qulakkiissavaa, taamaalilluni kinguaattoornerit aamma piffissap tiggummigallagaaffiusup sivitsorneqarnissaa pinngitsoorneqassammata.

Najoqqutassat erseqqinnerusut aamma siumut nalunanngereersut aalajangersarneqarnerat, Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussinissaq pillugu suliat suliarineqartarnerisa sunniuteqarluarnerulernissaannut ilapittuutaassasoq, aamma taamaammat Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni pisussaaffiunut inatsisitigullu suleqatigiiffiunut killiliussanik erseqqissunik aamma pilersitsissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Tunniussinissaq pillugu noqqaassutit akuerineqarsinnaanerata misissorneqarnerani, tunniussinissaq Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni pisussaaffiunik unioqqutitsissanersoq pillugu piviusumik naliliinissamik amerlanertigut pisariaqartitsiviusartoq, tunniussinissaq pillugu sulianit misilittakkat takutippaat. Tamanna Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni pisussaaffiunut akerliuppat, tunniussinissaq pillugu noqqaassut akuerineqarsinnaanngitsaq, inatsisissatut siunnersuummi nassuiarneqarnera aamma erseqqissarneqarnera, taamaammat naleqquttuavoq.

Tunngaviusumik tamat oqartussaaqataanerisa aamma inuit pisinnaatitaaffii pillugit tunngaviit eqqortinneqarnerisa annertuumik pingaartinneqarnerat, tamatumalu peqatigisaanik nunanit allanit oqartussaasunut itigartitsinermit pissutsinik tunngaviusunik, inatsisigut tunngavinnik sakkortuunik pilersitsisoqarnera pillugit, matumuuna erseqqissumik takutitsisoqarpoq.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat

Soqanngilaq.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuussutissarsiutilinnut kingunerisassat

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat

Soqanngilaq.

Naligiissitaaneq

Pisuni, Kalaallit Nunaata nunat tamat akornanni pisussaaffiit akerliusoqartillugu, inatsisissatut siunnersuutip nutaatut nalinginnaasumik tunniussinissamik inerteqquteqarneq eqquppaa. Assigiinngisitsinissamut inerteqquteqarneq, nunat tamat akornanni isumaqatigiissutit malitsigisaat, Kalaallit Nunaata akuersissutigisimasaa imaluunniit akuersissutigisussaasaa, tunniussinissaq pillugu inatsimmi inerteqquteqarnerit taakku aalajangersarneqarsimanerat apeqqutaatinnagu, tunniussinissamik suliani atuutissasut, ilaatigut matumuuna erseqqissarneqarpoq. Tamanna ilaatigut Europami Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummi pisussaaffinnut atuuppoq.

Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaannik Kalaallit Nunaat nammineq peqarmat, taamaattoq maluginiarneqassaaq, tasanilu assigiinngisitsinissamut inerteqquteqarneq pillugu ima annertutigisumik, ilaatigut Europami Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummi eqquutitsinissamik qulakkeerinnittunik aalajangersaanerit, aalajangersarneqareput.

Tusarniaaneq

Inatsiseqarnermut ministereqarfiup tusarniaanermik ingerlatsineq piffissami 2025-imi 22. december-imiit 2026-imi 19. januarimut suliarisimavaa, tasanilu Kalaallit Nunaanni oqartussat attuumassuteqartut ilanngunneqarsimapput.

Ilanngussat

1. Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaannit tunniussineq pillugu inatsit pillugu siunnersuummut missingiutip eqikkarneqarnera
2. Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaanit tunniussineq pillugu inatsit pillugu siunnersuummut missingiut
3. Tusarniaanermut nalunaarsuutit oqaasertalersukkat